

1

L-am văzut pe Nero încă din ziua în care s-a născut.

Era culcat, cu pieptul gol, înfășurat într-o pânză albă pe post de scuteç, pe o blană de leu. Labele fiarei, cu ghearele lungi, încovoiate, atârând de-o parte și de alta a patului, ca și cum îi era greu să se desprindă de copilul a cărui piele, din loc în loc albăstruie, purta încă însemnele străngerii lor. Căscat și negricios, botul animalului părea că amenință cu caninii capul rotund al nou-născutului.

— Privește copilul până reușești să-mi descrii fiecare por, fiecare încrețitură a pielii lui, mi-a spus Caligula. Împăratul se apropiase de mine. Miroase-l, a continuat el. Atinge-l. Este sânge din sângele meu, cel al lui Caesar și al lui Augustus.

La început zâmbise, apoi partea de jos a feței i se deformată puțin câte puțin, transformându-se într-o strâmbătură, cu buza inferioară bosumflată, cu maxilarele crispate, cu bărbia înainte.

A lăsat capul în jos, ca pentru a-și ascunde privirea, dar eu îi vedeam sprâncenele încruntate, fruntea brăzdată dintr-odată de o cută adâncă, pe mijloc.

Era prima oară când mă aflam la câțiva pași de Caligula.

Ajunsese la demnitatea imperială în urmă cu nouă luni, la moartea lui Tiberius, pe care îl slujisem doi ani.

Majoritatea cavalerilor și a libertilor care îi fuseseră credincioși împăratului dispărut părăsiseră palatul. Se zvonea în șoaptă că mare parte dintre ei fuseseră asasinați de pretorii fideli

lui Caligula și chiar se pretindea că acesta din urmă îl otrăvise pe Tiberius al cărui nepot adoptiv totuși era, tatăl lui Caligula, Germanicus, fiind adoptat de defunctul împărat.

Un libert al lui Tiberius – era vorba despre Nolis, dar n-am primit această informație de la administratorul meu decât astăzi – mi-a povestit, într-un colț întunecos al palatului imperial, agonia stăpânului Romei care, cu trupul contorsionat de otravă, rezistase multă vreme, agățându-se de brațul servitorului însărcinat de Caligula să scoată inelul imperial de pe degetul muribundului. Cuprins de frică, omul căutase să-și elibereze brațul.

Plin de dipreț, Caligula îl înlăturase, apoi pusese pe fața lui Tiberius o pernă ca să-l sufoce, și, cum împăratul încă se zbătea, lovind puternic din picioare, îl sugrumase cu mâinile lui. Un martor la scenă, un credincios al lui Tiberius, protestase, denunțând atrocitatea crimei: un paricid. Caligula pusese să fie prins de pretorienii lui și omul a fost imediat răstignit.

Am ascultat aceste povești. I-am văzut dispărând pe apropiții lui Tiberius și totuși n-am încercat să fug.

De la Gaius Fuscus Salinator, familia mea n-a avut nici o altă ambiție decât să slujească celui sau celor pe care cetățenii sau Senatul îi desemnau să intruizeze Roma, la început Republica, apoi, după Caesar și Augustus, Imperiul.

În loc să aleg sau să prefer un stăpân sau altul, tata m-a sfătuit încă din adolescență să-i las pe zei și fatalitatea, sau pumnalul și otrava să fie instrumentele care să-l desemneze pe cel care trebuia să urmeze împăratului defunct.

Deci Caligula și-a strecurat pe deget inelul lui Tiberius. Și eu am supraviețuit, continuându-mi serviciul la palat, care consta

în a face cunoscute senatorilor intențiile împăratului și să raporteze consilierilor acestuia din urmă reacțiile Senatului.

Datorită acestui fapt eram ca un pândar care, din postul lui de observație, urmărea mișcările legiunilor și ale armatelor dușmane pe câmpul de bătălie. Culegeam toate zvonurile.

Îmi fuseseră de ajuns câteva zile ca să descopăr ferocitatea lui Caligula: considerând prea costisitor să cumpere animale pentru a hrăni fiarele destinate jocurilor, îi desemnase pe condamnați să le servească drept hrană, trecând el însuși printre prizonieri, indicându-i pe cei care vor fi primele victime, sau chiar, cu o mișcare înceată a mâinii, arătându-i pe cei care trebuiau să piară cu toții, de-a valma.

Cunoscusem excesele lui Tiberius, depravarea lui, jocurile cu copii tineri dresați să-l excite lingându-l în timp ce înota, și, atunci când obosea, puneă să fie torturați sau castrați acei „peștișori”, așa cum le spunea el.

Aș fi putut – și așa mai putea încă – să amintesc acele servicii și destrăbălări pe care Tiberius și le imaginase pe vremea când se retrăsese la Capri. M-am dus în mai multe rânduri pe insulă ca să dau seamă de cele ce se petreceau la Roma. În fiecare din scurtele mele șederi, mă temusem să nu fiu victima uneia din furiile sau toanele împăratului.

Îl văzusem sfâșiind fața unui pescar cu peștele pe care nenorocitul i-l oferise, dovedind astfel că își aruncase plasele aproape de malurile insulei, ceea ce împăratul interzisesese.

Mă întrebam adesea în legătură cu sălbăticia care îl cuprinsese pe Tiberius, această lipsă de măsură în desfrâu în care se cufundase și ale cărei urme le descopeream în persoana lui Caligula, ca și cum cucerirea puterii supreme dădea omului care ajungea la ea o beție pe care numai moartea o putea opri.

Astfel, mi se raportase că însuși Caligula recomanda călăilor săi să se prelungească agonia torturaților. „Lovește în așa fel încât

să simtă că moare“, repeta el și îi plăcea să spună un vers dintr-o tragedie greacă: „Poate să mă urască, cu condiția să se teamă de mine!“

Și acesta fusese omul care mă întrebase:

– Cine ești tu?

Întrebarea pronunțată pe un asemenea ton însemna adesea condamnarea la moarte. Am fost umil cum îi stă bine ultimului descendent al unei familii nobile, dar modeste, cu ambiții măsurate, al cărui strămoș nu fusese decât un legat, care nu luase deloc parte la războaiele civile, ai cărui succesori slujiseră apoi împăraților proveniți din Caesar, Augustus, Tiberius, „și acum tu, divinul Caligula“.

– Serenus, repetase împăratul, provenit din *gens* Salinator, din acel Gaius Fuscus Salinator, legatul lui Crassus.

Mă luase de braț și mă trăsese într-unul din saloanele lui.

– Pleci în seara asta la Antium, acolo m-am născut, spusese el. Sora mea Agrippina o să fete acolo, poate în noaptea asta.

Mă cercetase, dintr-odată tăcut, cu privirea ascuțită, eu lăsasem ochii în jos.

Știam că-și folosise, se spunea, toate surorile ca neveste. Ceea ce li se interzicea cetățenilor, împărații, la fel ca zeii, împlineau.

– S-a împerecheat cu acel Domițius Ahenobarbus, a reluat el. Se aplecase spre mine, clătînând din cap. Una ca asta e de demnitatea unei femei urmașe a lui Caesar și a lui Augustus? O credeam mai mândră de originile ei. Un Domițius Ahenobarbus! Ea, Agrippina, sora mea!

Încercasem să nu întâlnesc privirea lui Caligula, să-mi alung din minte orice gând, în așa fel încât împăratul să nu surprindă nici o sclipire. Dar poate nu reușisem să-mi ascund mirarea în fața cuvintelor lui.

Căci familia lui Ahenobarbus era ilustră și puternică. Avea în rândurile ei consuli și cenzeni. Era înrudită cu Brutus și Cassius, adversarii lui Caesar, dar, în timpul Războiului Civil, membrii ei s-au alăturat lui Augustus și asta a făcut din Ahenobarbus administratorul averii lui.

Se spunea că unul dintre strămoșii lor avea o barbă de bronz – de aici și numele –, o gură de fier și o inimă de plumb. De fapt, ca toți cei puternici, și ei făcuseră totul ca să dovedească o asemenea ferocitate, încât Augustus a trebuit să le condamne practicile prin decret. Dar perseveraseră în sălbăcie și cruzime, unul dintre ei zdrobind din plăcere un copil într-un târg de pe via Appia, smulgându-i ochiul unui cavaler care îi făcuse reproșuri, omorând un libert care refuza să bea atunci când i se poruncea. Acest ultim Ahenobarbus era cel pe care Agrippina îl alesese drept soț.

O asemenea familie putea fi asociată cu cele care proveneau din împărați și disprețul lui Caligula mă surprinsese deci.

Numai să nu fi fost o momeală.

Cu mâinile la spate, împăratul se plimba în jurul meu și mormăia, studiindu-mă în același timp.

– Pleacă la Antium, a reluat. O să ajungi mâine dimineață. Ridicase capul, închizându-și ochii. O să miroși aerul sărat al mării, o să vezi tirremele în port. Te invidiez, Serenus.

Apoi lăsase din nou să-i cadă bărbia în piept.

– Vreau să știu dacă acest copil îmi seamănă.

Clătinase din cap.

– De ce vrei să am încredere în Agrippina?

Zâmbise, apoi își mușcase buzele și, dintr-odată, încetând să mai fie veselă, mieroasă, vocea îi devenise dură, de-a dreptul tăioasă.

– Agrippina este sânge din sângele meu. Dacă a ales să se mărite cu Ahenobarbus, crezi că-mi pot imagina că a făcut-o din dragoste? Se folosește de bolovanul ăla ca să se lase umflată ca o vacă sfântă de un taur, și ai vrea să nu mă îndoiesc?

Își lăsase greu mâna pe umărul meu.

– Serenus..., începuse el, ca apoi să se întrerupă imediat și să mă cerceteze cu o privire suspicioasă. Un împărat nu are decât dușmani, și cei care par să-l slujească pot în orice clipă să-l trădeze, să-l înjunghie sau să-l otrăvească.

Își aplecase capul puțin spre stânga, fixându-mă cu ochii pe jumătate închiși.

– Și tu, Serenus. Oare știi ce gândești? L-ai slujit pe Tiberius. Poate vrei să-l răzbuni și îți imaginezi că eu l-au ucis? Ridicase din umeri. Du-te la Antium și adulmecă copilul. Ascultă tot ce se vorbește despre el. Ține minte: dacă nu vrei să te muște mai târziu, șarpele trebuie zdrobit din ou. M-a împins cu un gest brutal. Du-te, du-te, a spus.

Am părăsit Roma înainte de căderea nopții.

2

M-am apropiat de patul pe care se odihnea copilul.

Avea gâtul plin de pete negre, ca niște urme de gheare sau de degeto. Pielea de pe brațe și de pe piept era violacee, presărată cu semne maronii.

Stătea nemișcat, luminat de două lămpi cu ulei de o parte și de alta a patului. Restul încăperii era cufundat în întuneric și o mulțime de bărbați și de femei se îngrămădeau acolo, stând destul de departe de dreptunghiul de lumină, ca să evite să fie văzuți și recunoscuți lângă copil.

Doar eu am înaintat, urmat de doi pretorienii care mă escortaseră de la Roma.

Am rămas câteva secunde în picioare, la capătul patului, fixând copilul nemișcat, cu ochii închiși. M-a trecut un fior. Mi se părea că zeii ezitau să-i acorde viața, păstrându-l încă în regatul începuturilor. Apoi am făcut câțiva pași înapoi, m-am strecurat printre siluetele greu de deslușit.

Câte unul șoptea lângă mine că acest copil se născuse cu picioarele înainte și că asta era o prevestire rea.

O altă voce a murmurat că era fiul Agrippinei și acest fel de a se naște cu picioarele înainte și nu cu capul se numea *agrippa*, ca și cum copilul încerca să fugă de mama lui, în timp ce aceasta voia să-l rețină, să-l sufocă, chiar să-l sugrume.

– Priviți urmele de pe pielea lui, a adăugat cineva. Ai zice că e un șarpe.

În clipa când îmi aminteam de cuvintele lui Caligula despre oul de șarpe care era preferabil să fie distrus, camera s-a luminat. Sclavii puneau niște lămpi în nișe și chipurile bărbaților și ale femeilor au ieșit la iveală.

L-am recunoscut pe Domițius Ahenobarbus, tatăl copilului, care, cu amândouă mâinile încrucișate pe pântecul rotund, stătea în primul rând. Lângă el, sprijinită de umărul lui, o femeie cu chipul tras, cu părul prins în coc, se uita în jurul ei cu o privire provocatoare. Era Lepida, sora lui Domițius Ahenobarbus, despre care se vorbea că fusese multă vreme soția incestuoasă a fratelui său, la fel cum fusese și Agrippina pentru Caligula; se povestea că aceste uniri nelegiuite îi apropiaseră pe Agrippina și Domițius Ahenobarbus. Cine știe dacă aceste două cupluri monstruoase nu se uniseră ca să-și adune viciele? Cine știe chiar dacă acest copil nu era fiul lui Caligula, unchiul său?

Dintr-odată, o voce puternică a cerut liniște, și un bărbat a înaintat spre pat, punând mâna pe fruntea copilului.

L-am recunoscut pe Balbilus, astrologul, ghicitorul, preotul cel mai faimos din Roma. Cu trupul învâluit într-o togă largă, purta un colier de aur și de ambră care îi ajungea până la mijlocul pieptului.

– Este născut sub Soare, a declarat el. Am văzut razele astrului atingându-l chiar înainte ca lumina să atingă pământul. Este cea mai fericită dintre prevestiri. Copilul este sub protecția lui Apollo de la care a primit puteri și daruri. În ziua aceasta de 15 decembrie, s-a născut un fiu al zeului Soare, chiar în casa unde s-a născut înaintea lui împăratul Caligula.

Celelalte cuvinte ale lui Balbilus s-au pierdut în hărmălaia creată, iar sclavii, care purtau o litieră, își făceau drum prin mulțime.

Agrippina era lungită pe pernele litierei, și părul ei buclat îi inconjura fața machiată cu alb și roșu.

Cu brațele întinse, a arătat spre copil și o matroană s-a apropiat de pat, a apucat nou-născutul de pumni și l-a ridicat. Astfel atârnat, corpul copilului semăna cu cel al unui animal jupuit, pe care se pregăteau să-l pună pe jar. Încetșor, pânza albă care îl înfășura a alunecat și au apărut sexul și testiculele. Era, pe acest corp mai degrabă firav, cu excepția capului rotund, ca o enormă protuberanță brună și mototolită.

În cameră au izbucnit râsete și aclamații.

– Spuneai, Balbilus, că este fiul Soarelui, al zeului Apollo, a început Agrippina. Dar este și fiul meu. Recunosc în el carnea mea. Privește-i membrul. Va stăpâni pântecul femeilor. Va aduce pe lume fii născuți din sângele lui, care e al meu și cel al lui Caesar și Augustus. E născut ca să domnească.

S-a îndreptat, cu coatele înfundate în perne, cu fața ridicată.

A continuat să vorbească, cuvintele îi cădeau ca niște lovituri de topor, apoi, dintr-odată, vocea i-a devenit melodică și seducătoare.

Agrippina s-a întors spre mine.

– Serenus, spune-i fratelui meu, marelui împărat Caligula, că sora lui, Agrippina, i-l prezintă pe descendentul din fondatorii divini ai familiei noastre!

M-a invitat cu un gest poruncitor să mă apropiu de litieră, m-a apucat de încheietură și m-a tras spre ea, obligându-mă să mă aplec, cu gura lipită de părul ei, respirându-i parfumurile întepătoare, mirosul de pudră.

A șoptit că știa cât era de îngrijorat fratele ei de nașterea acestui copil.

– Se teme de tot ce nu poate controla. Tu ești iscoada lui. Raportează-i ce a spus Balbilus. Fiul meu, fiul lui Apollo: Caligula o să-și imagineze dorințele mele... Vocea îi devenise